

Protokół
XXIV posiedzenia plenarnego (tryb mieszany)
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w dniu 20 czerwca 2024 r.

I. Otwarcie posiedzenia

Przewodniczący Rady Głównej prof. M. Pałys przywitał członków Rady Głównej i gości uczestniczących w posiedzeniu – mgr. inż. Michała Klimczyka, przewodniczącego Krajowej Reprezentacji Doktorantów oraz prof. Dariusza Szostka ze Śląskiego Centrum Inżynierii Prawa, Technologii i Kompetencji Cyfrowych CYBER SCIENCE, Uniwersytet Śląski, prof. Tomasza Szapiro, przewodniczącego Komitetu Polityki Naukowej, Kamila Wysockiego, przewodniczącego Komisji Uczelni Mundurowych, oraz przewodniczących i wiceprzewodniczących konferencji typów szkół, przewodniczących komisji KRASP, przedstawicieli instytucji sektora szkolnictwa wyższego, przedstawicieli związków zawodowych, parlamentu i ministerstw, a także stałych uczestników posiedzeń Rady.

II. Przyjęcie porządku obrad

Rada przyjęła zaproponowany porządek obrad.

III. Problemy i wyzwania środowiska studenckiego i doktoranckiego

Przewodniczący Rady Głównej poinformował, że już tradycyjnie czerwcowa debata jest poświęcona spawom studentów i doktorantów, a jej plan opracowali przedstawiciele PSRP i KRD w Radzie Głównej. Jako pierwszy wprowadzenie przedstawi mgr inż. M. Klimczyk.

Mgr inż. M. Klimczyk rozpoczął wystąpienie od stwierdzenia, że największym wyzwaniem środowiska doktoranckiego jest obrona doktoratu i KRD stara się dbać, aby warunki kształcenia doktorantów były możliwie najlepsze. Następnie odniósł się do następujących kwestii:

1. Podmiotowość i wizerunek środowiska doktoranckiego we Wspólnocie Akademickiej

Podstawowym celem jest realizacja pracy naukowej i obrona doktoratu. KRD nie dąży do przedłużania kształcenia w nieskończoność.

Na początku bieżącego roku KRD zorganizowała pierwszą konferencję naukową, w ramach której przedstawiciele samorządu doktoranckiego prezentowali wyniki swoich badań. Planowana jest też kolejna w 2025 r.

Doktoranci czują się częścią wspólnoty akademickiej. Zabiegając o swoje sprawy, mają poczucie, że zabiegają o sprawy całej wspólnoty. Dbają o przyszłość swojego pokolenia, które chciałoby realizować swoje przyszłe zadania we wspólnocie akademickiej.

Doktoranci bywają pomijani przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, które uwzględniają przedstawiciele innych grup wspólnoty akademickiej.

2. Potrzeba przeglądu warunków kształcenia i prowadzenia aktywności naukowej w szkołach doktorskich

KRD zostało poproszone przez MNiSW o zidentyfikowanie jak jest postrzegane kształcenie doktorantów i czy zapewnia w obecnej formie ciągłość kształcenia. Jedną z tez, którą KRK zbada mówi, że zainteresowanie kształceniem w szkołach doktorskich jest coraz mniejsze, liczba miejsc w szkołach jest coraz mniejsza, ponieważ są one niedofinansowane, nie stać ich na przyjmowanie doktorantów. Wiadomo, że szkoły

doktorskie, w instytutach i na uczelniach, borykają się z niedofinansowaniem w ramach wewnętrznych struktur. Zdarza się również, że w ramach tych struktur nie ma środków na badania dla doktorantów, a wyłącznie na stypendia. Doktoranci są często angażowani w prace na uczelni, jednak nie mają możliwości wychodzenia z własnymi inicjatywami, naukowymi lub organizacyjnymi. Kształcenie doktorantów nie jest konkurencyjne w odniesieniu do otoczenia społeczno-gospodarczego, spada prestiż kariery akademickiej. Ponadto wciąż zdarzają się naruszenia etyki akademickiej, w relacji promotora z doktorantem.

3. Ewaluacja jakości kształcenia w szkołach doktorskich

KRD prowadzi nabór na ekspertów przedstawicieli doktorantów według złożonej, wieloetapowej procedury, która ma zapewnić wyłonienie najlepszych osób. Ewaluacja pozwoli zweryfikować, czy w szkołach doktorskich są realizowane podstawowe wymogi kształcenia. Do KRD docierają informacje, że wiele z nich nie jest, np. w zakresie przeznaczania środków finansowych na sprawy doktorantów, w tym na naukę i samorządy doktorantów. KEN niestety nie korzysta ze wzorców wypracowanych przez PKA, które mogłyby być inspiracją, a proces ewaluacji szkół doktorskich jest tworzony od nowa, bez udziału KRD.

4. Nowelizacja Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce

KRD uważa, że w pierwszej kolejności powinny się wypowiadać instytucje przedstawicielskie i pochodzące z wyboru i powinny one ze sobą współpracować. Wśród postulatów KRD znalazły się jedynie sprawy, które nie mogą zostać zrealizowane na innym poziomie, np. w regulaminie szkoły doktorskiej, w statucie uczelni, w ramach rekomendacji. KRD liczy na ich poparcie przez inne instytucje przedstawicielskie. W maju KRD i PSRP zawarły porozumienie w sprawie wzajemnego poparcia postulatów środowiska doktoranckiego i studenckiego dotyczących nowelizacji ustawy PSWiN.

5. Ustawa o Polskiej Akademii Nauk

Samorząd doktorantów funkcjonuje w Polskiej Akademii Nauk w instytutach. Nie ma ustawowej reprezentacji doktorantów na poziomie prezydium PAN. W związku z tym doktoranci utworzyli Radę Samorządu Doktorantów PAN, a jej przewodniczący reprezentuje wszystkie instytuty. Bardzo istotne jest umocowanie Rady Samorządu Doktorantów na poziomie ustawowym, tym bardziej, że ma ona zniknąć ze statutu PAN w obecnym kształcie, co KRD odbiera jako działanie niezrozumiałe.

6. Program Doktorat Wdrożeniowy

KRD zgłasza poważny problem administracyjny związany z rozliczaniem programu. Niektórzy doktoranci nie otrzymali stypendium od października ubiegłego roku.

7. Współpraca z agencjami finansującymi badania naukowe

KRD dostrzega potrzebę współpracy z agencjami finansującymi badania naukowe, zapewnienia stałego przedstawicielstwa doktorantów w agencjach. Pozwoliłoby to na zapoznawanie się z ofertą agencji, prezentowanie jej środowisku, organizowanie szkoleń, a także zgłaszanie problemów ze strony doktorantów. KRD prosi o poparcie tego pomysłu.

8. Udział w pracach dot. Krajowej Strategii Umieędzynarodowienia

KRD uczestniczy w pracach Zespołu Ekspertów ds. Krajowej Strategii Umieędzynarodowienia. Stawiane są tam trafne diagnozy dotyczące np. ograniczonego

zainteresowania podejmowaniem kształcenia w szkołach doktorskich przez Polaków. Jednak KRD uznaje za zbyt daleko idące propozycje zgłaszane przez niektórych ekspertów o potrzebie zastąpienia polskich doktorantów doktorantami z zagranicy.

9. Współpraca z Polską Komisją Akredytacyjną

KRD wyraża zadowolenie z zapowiadanego przez PKA uwzględnienia głosu środowiska doktoranckiego w zbliżającym się procesie ocen kompleksowych.

Mgr inż. M. Klimczyk podziękował Radzie Głównej za otwartość na sprawy doktoranckie i zapewnił o chęci dalszej współpracy ze strony KRD.

Przewodniczący Rady Głównej podziękował za przedstawione wprowadzenie i poprosił o zabranie głosu prof. D. Szostka.

Prof. D. Szostek zapowiedział, że w swoim wystąpieniu poruszy kwestię wyzwań czekających studentów i doktorantów oraz uczelnie w zakresie cyfryzacji w najbliższych pięciu latach. Są to wyzwania stawiane przez Unię Europejską, wymagają od szkół doktorskich i uczelni przygotowania w zakresie nowej metodologii i metodyki kształcenia. Dotyczą poprawy odporności na cyberataki, zwiększenia świadomości ryzyka, szerzenia wiedzy i procedur dotyczących cyberbezpieczeństwa, intensyfikacji dla osiągnięcia minimalnego poziomu cyberbezpieczeństwa.

Prof. Szostek poinformował, że w 2021 r. powstało Śląskie Centrum Inżynierii Prawa, Technologii i Kompetencji Cyfrowych CYBER SCIENCE. Jest to konsorcjum naukowo-dydaktyczne utworzone przez Uniwersytet Śląski w Katowicach, Naukową i Akademicką Sieć Komputerową – Państwowy Instytut Badawczy NASK, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach oraz Politechnikę Śląską. W ostatnim czasie dołączył także SBŁ – Instytut Technik Innowacyjnych EMAG. Centrum łączy wiele dziedzin nauki, ponieważ współczesne badania naukowe oraz dydaktyka wymagają ujęcia interdyscyplinarnego.

W dniu 14 grudnia 2022 r. UE przyjęła program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”, zostały wskazane konkretne cele cyfrowe na poziomie Unii Europejskiej, które mają zostać osiągnięte do 2030 r., m.in.:

1. Co najmniej 80% osób w wieku 16–74 lat będzie posiadało przynajmniej podstawowe umiejętności cyfrowe. Aktualne badania wskazują, że tylko 40% studentów posiada takie umiejętności.
2. Co najmniej 20 mln specjalistów w dziedzinie ICT (information and communication technologies) będzie zatrudnionych w UE – przy promowaniu dostępu kobiet do tej dziedziny oraz zwiększeniu liczby absolwentów kierunków związanych z ICT.
3. Co najmniej 75 % przedsiębiorstw unijnych ma korzystać z co najmniej jednego następujących działań, zgodnie z ich działalnością gospodarczą: usług przetwarzania w chmurze, dużych zbiorów danych, sztucznej inteligencji.
4. Ponad 90% unijnych małych i średnich przedsiębiorstw osiągnie co najmniej podstawowy poziom wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych. Oznacza to intensywne kształcenie i doksztalcenie kadr.

Studenci i doktoranci zgłaszają, że nie są odpowiednio szkoleni w zakresie umiejętności cyfrowych (poza politechnikami i studentami studiującymi na kierunkach w tym zakresie). Ataki cybernetyczne są powszechne, w ubiegłym roku było 80 tys. poważnych ataków, zaś w pierwszym kwartale – 30 tys. Głównym celem ataków na szkoły wyższe jest dyskredytacja oraz przejęcie łączności dla dalszych ataków.

Na Śląsku począwszy od ubiegłego roku i dzięki współpracy z NASK każdy student pierwszego roku w ramach szkolenia BHP zostaje przeszkolony w zakresie cyberbezpieczeństwa. W pierwszym roku przeszkolono 30 tys. studentów w trybie online. Prof. Szostek zasugerował przeprowadzenie takiego szkolenia w całej Polsce.

Wymogi dotyczące cyberbezpieczeństwa zostaną w najbliższym czasie poważnie zwiększone, w związku z nowelizacją ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, która ma implementować do polskiego porządku prawnego unijną dyrektywę NIS 2 w terminie do 17 października 2024 r. Uczelnie nie są w stanie sprostać tym wymogom, dlatego wyzwaniem na najbliższe lata jest stworzenie sieci SOC (security operations center). Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Cyfryzacji powinny wspomóc uczelnie w temacie podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa i wiedzy na uczelniach.

Następnie prof. Szostek odniósł się do problematyki sztucznej inteligencji. W dniu 21 maja 2024 r. UE przyjęła rozporządzenie dotyczące sztucznej inteligencji, znane jako AI Act oraz dyrektywę eIDAS 2. Rozporządzenie jest pierwszym na świecie kompleksowym aktem prawnym dotyczącym sztucznej inteligencji. Dyrektywa nakłada na szkoły wyższe obowiązek wprowadzenia w ciągu 2 lat tzw. kwalifikowanych atrybutów – dyplomów cyfrowych podpisanych pieczęcią elektroniczną i umieszczenia ich w Europejskich Portfelach Tożsamości Cyfrowej. Portfele będą interoperacyjne w całej Unii Europejskiej, a zawarte w nich dane osobowe będzie można udostępniać elektronicznie, np. instytucjom. Obywatel będzie miał prawo obserwowania i analizy udostępnionych przez siebie danych różnym podmiotom. Wiąże się to z ogromnym nakładem pracy, dlatego już teraz należy podjąć działania. Uczelnie nie powinny przygotowywać się indywidualnie, ale wspólnie wypracować jednolity model.

Rok temu Centrum CYBER SCIENCE przygotowało ogólne rekomendacje w zakresie możliwości używania generatorów treści przy pisaniu prac. Uczelnie w Polsce przyjmują różne rekomendacje. W dobie mobilności studentów, uczelnie wraz z KRASP powinny opracować jednolite dobre praktyki w zakresie wykorzystywania sztucznej inteligencji z punktu widzenia etycznego, prawnego i technologicznego. Prof. Szostek przyznał, że generatywna sztuczna inteligencja jest dla niego olbrzymim wyzwaniem, zarówno z punktu widzenia naukowego, jak i dydaktycznego, w odniesieniu do weryfikacji prac przygotowywanych przez studentów, metodologii cytowania, zmiany metodologii kształcenia studentów z wykorzystywaniem tych narzędzi. W niewielu uczelniach pracownicy są kształceni w zakresie dostępnych narzędzi, a są to wyzwania na najbliższe lata.

Przewodniczący Rady Głównej podziękował prof. D. Szostkowi za wypowiedź i otworzył dyskusję. Dyskutanci zwrócili uwagę na szereg spraw, m.in.:

1. Szkolnictwo wyższe i nauka otrzymały nowe narzędzia i nowe możliwości, które otwierają pole do działań wcześniej niepopularnych lub trudnych do zrealizowania. Istotny jest wymiar etyczny oraz prawny korzystania z tych narzędzi.
2. Propozycja, aby RGNiSW, KRASP, KRD i PSRP wyszły z inicjatywą i określiły dobre praktyki w wykorzystywaniu narzędzi, zanim powstaną rozbudowane ramy prawne.
3. Dobre praktyki powinny być stosowane już na poziomie szkoły średniej.
4. Do rozważenia kwestia podejścia do pisania prac dyplomowych na poziomie licencjackim i magisterskim przez ChatGPT. Jak praktycznie się odnieść do tego problemu, czy zrezygnować z pisania prac w obecnej formie na rzecz kontrolowanego pisania esejów bez dostępu do internetu, czy przyjąć inną formę realizacji osiągnięć, na podstawie których otrzymuje się uprawnienia?

5. Wyzwaniem jest nauczenie studentów i pracowników naukowych umiejętnego korzystania z generatorów treści. Czy jest pomysł na zajęcia dydaktyczne, które byłyby obowiązkowe? Kto miałby poprowadzić takie zajęcia?
6. Czy przewidziany jest okres przejściowy na wdrożenie dyrektyw UE?
7. Jak KRD zamierza rozwiązać problem związany z finansowaniem doktoratów w przypadku słuchaczy studiów doktoranckich, którzy mają możliwość składania prac doktorskich do końca bieżącego roku? W różnych uczelniach, a nawet na różnych wydziałach jednej uczelni zdarza się odmienne podejście.
8. Jak wygląda ocena szkół doktorskich z perspektywy KRD i czy nie ma obawy o upolitycznienie tej sprawy?
9. Jak doktoranci pracują nad jakością doktoratów? Czy KRD przeprowadziło analizę czy nowy system kształcenia doktorantów jest skuteczny? Czy przekłada się na jakość doktoratów i liczbę publikacji z doktoratów? Decyzje należy opierać na danych.
10. Praca zawodowa doktorantów i studentów koliduje z ich obowiązkami na uczelni, zachowaniem ustalonych terminów przy pisaniu prac magisterskich i doktorskich. Czy takie przesłanki pozamerytoryczne powinny być brane pod uwagę przez promotora?
11. Umożliwienie pracy studentom w niedziele, przywrócenie niedziel handlowych.
12. Kwestia szerokiej aktywności reprezentantów środowiska doktorantów – na ile jest rzeczywistą potrzebą środowiska, a na ile formalnym wyrazem oczekiwań aktywności środowiska doktorantów w postaci wejścia do Rady NCN, do PAN, czy innych instytucji i agencji.
13. W nowym dokumencie Polityka Naukowa Państwa powinny się znaleźć kwestie finansowania nauki i szkolnictwa wyższego oraz finansowania szkół doktorskich.
14. Ogólnopolskie badania dotyczące zdrowia psychicznego studentów i doktorantów oraz pracowników uczelni wskazują, że część tych osób ma problemy, które wymagają pomocy środowiska medycznego.
15. Propozycja zainicjowania dyskusji dotyczącej pierwotnego podziału środków budżetowych w skali kraju, gdyż istniejący podział może być nieaktualny, w związku z niedofinansowaniem sektora szkolnictwa wyższego. Inwestowanie w edukację na każdym poziomie powinno być o wiele wyższe.
16. Czy przewidywane jest wsparcie doktorantów, którzy pracują w instytutach? Instytuty zapewniają stypendia dla doktorantów z grantów, nie w ramach subwencji. Stypendia z grantów są znacznie niższe od typowych stypendiów. Różnicę pokrywają instytuty z innych środków. Jednak nie wszyscy doktoranci uzyskują finansowanie z grantów. Osoby te są pozbawione stypendium, są zatrudniane w instytucie, a doktorat wykonują w trybie eksternistycznym. Ponieważ nie są pracownikami naukowymi, nie mają również możliwości uzyskania pokrycia kosztów przewodów.
17. Problem młodej kadry, luka pokoleniowa. Na uczelniach obserwowana jest zmiana modelu uczenia się, spada uważność osób studiujących, mają inne oczekiwania względem studiów. Potrzebna jest diagnoza, czy środowisko akademickie chce zmienić model dydaktyczny i model wspierania osób studiujących. Spada liczba osób studiujących, obniżane są wymagania dla kandydatów.
18. Kwestia spełniania roli i oczekiwań przez szkoły doktorskie.
19. Spadek prestiżu naukowca. Coraz mniej osób chce pracować na uczelniach. Doktoranci są bardziej eksponowani na mobbing, a prawnie nie mogą być ofiarami, ponieważ nie są pracownikami uczelni.

Następnie prelegenci odnieśli się do pytań i komentarzy dyskutantów.

Prof. D. Szostek wyjaśnił, że ponieważ regulacje prawne w zakresie sztucznej inteligencji zostały wprowadzone w maju, teraz jest właściwy moment do przygotowania dobrych

praktyk dla całego szkolnictwa, nie tylko wyższego. Powinno to nastąpić do końca bieżącego roku.

Rozwój technologii pociąga za sobą zmiany również w przypadku prac pisanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Studenci powinni wskazać, które treści zostały wygenerowane. Wspomaganie się generatorami treści powinno być dozwolone przy pisaniu prac, a także w dydaktyce. Do rozważenia natomiast jest rezygnacja z prac na rzecz projektów, które trzeba obronić przed komisją. Wymaga to jednak większego zaangażowania ze strony nauczycieli akademickich. Dostępne już są detektory sztucznej inteligencji, ale są one jeszcze niedoskonałe. W chwili obecnej nie można podnosić zarzutu, że ktoś skorzystał ze sztucznej inteligencji, ponieważ w regulacjach nie jest to zabronione.

W związku z planowanym wprowadzeniem w październiku br. zwiększonych wymogów wobec uczelni, prof. Szostek zaapelował o doprowadzenie do spotkania ministra cyfryzacji odpowiedzialnego za cyberbezpieczeństwo, który ma do dyspozycji olbrzymie środki finansowe, z ministrem nauki i przyjęcie ustaleń w zakresie sposobu finansowania niezbędnych działań oraz umożliwienia wykorzystania już istniejących narzędzi.

Od października uczelnie będą musiały prowadzić szkolenia nie tylko dla studentów, ale również dla pracowników naukowych i administracyjnych. Dobrym pomysłem jest przygotowanie jednego profesjonalnego szkolenia dla wszystkich jednostek. Inną sprawą jest kształcenie studentów i doktorantów, którzy będą funkcjonowali jako osoby odpowiedzialne za cyberbezpieczeństwo. Jediną możliwością odpowiedniego ich wykształcenia jest tworzenie interdyscyplinarnych studiów międzyuczelnianych, a to się wiąże z rozwiązaniem problemów z regulacją prawną. Kolejnym bardzo ważnym elementem jest SOC. Pojedyncza uczelnia nie jest w stanie chronić się sama, dlatego niezwykle ważne jest utworzenie jednostek SOC, które będą monitorowały i wspierały uczelnie regionalnie w zakresie incydentów bezpieczeństwa. Jest to uzasadnione ekonomicznie. Warto rozważyć także współdzielenie licencji, oprogramowania itp. stworzonych przez jedną z uczelni w ramach Open Access. Warunkiem jednak jest dostosowanie przepisów. W przypadku szkoleń z wykorzystania sztucznej inteligencji także można stworzyć wspólną platformę, gdzie będą mogli się dokształcać naukowcy.

Mgr inż. M. Klimczyk poinformował, że studia doktoranckie zostały przedłużone do końca 2024 r, więc obecnie nie ma problemu z finansowaniem doktoratów, został on odroczone. KR D stoi na stanowisku, że każda osoba, która ukończyła studia doktoranckie, niezależnie od terminu zrealizowania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, nie powinna ponosić z tego tytułu kosztów. Wybrane uczelnie oraz MNiSW mają inne zdanie na ten temat, natomiast Rzecznik Praw Obywatelskich poparł stanowisko KR D. Skutecznym rozwiązaniem tego problemu byłoby przyjęcie kompromisowego stanowiska wspólnoty akademickiej, o co KR D apelowało do Departamentu Nauki MNiSW, albo dokonanie uregulowania na poziomie legislacyjnym. Okoliczności zewnętrzne mogą usprawiedliwiać nieterminową realizację doktoratu, ale zostało to przewidziane w przepisach, jest możliwość przedłużenia o dwa lata. KR D wyjaśnia doktorantom, że należy dołożyć wszelkich starań, aby zrealizować doktorat w terminie, jednak istnieje możliwość przedłużenia terminu.

Odnosnie do pytania o szeroką reprezentację środowiska doktoranckiego, mgr inż. Klimczyk podkreślił głęboki sens współuczestnictwa wszystkich środowisk w procesach decyzyjnych. Poparł też pomysł zawarcia w PNP spraw doktoranckich i zadeklarował chęć współpracy w opracowaniu treści.

KRD aktywnie zabiega o jakość doktoratów i liczy na weryfikację szkół doktorskich podczas ich ewaluacji prowadzonej przez KEN. KRD prowadzi projekt „Szkoły doktorskie to nasza przyszłość” ze szkoleniami w języku polskim i angielskim dotyczącymi kwestii prawnych i warsztatu młodego naukowca oraz zabiegania o granty.

Program Doktorat Wdrożeniowy wymaga naprawienia w ujęciu organizacyjnym, a dopiero później zadbania, aby tych doktoratów było jak najwięcej. Uczelnie, tak jak instytuty, nie posiadają dedykowanych strumieni finansowania na stypendia. Jest to kwestia ustalenia, czy uczelnię stać na prowadzenie szkoły doktorskiej, czy stać na sfinansowanie doktoratu. Tak samo jest w przypadku instytutów. Jest to problem wszystkich jednostek systemu.

Następnie K. Wysocki, przewodniczący Komisji Uczelni Mundurowych, przedstawił informację jak wygląda studiowanie z perspektywy studenta mundurowego, który podlega pod dwa ministerstwa, więc musi sprostać wymaganiom obu ministerstw. Do obowiązków, oprócz nauki, dochodzi udział w wydarzeniach związanych z działalnością służbową, zajęcia dodatkowe w soboty, służby 24-godzinne (w różnych uczelniach jest ich różna liczba) i wiele innych. Studia na kierunku wojskowym przewidują więcej godzin niż studia cywilne na tym samym kierunku. Przykładowo, studia mundurowe na kierunku chemia na WAT przewidują dodatkowe 1223 godziny w całym cyklu kształcenia, łącznie na I i II stopniu. Studia obejmują przedmioty, które nie są przydatne w służbie, np. zarządzanie biznesem. Jednocześnie student nie zdobywa umiejętności ogólnowojskowych, o czym przekonuje się przy okazji odbywania pierwszych praktyk. Jest to powodem rozczarowania i zniechęcenia studentów. Dociekliwi studenci szukają wiedzy zawodowej poza akademią, wśród kolegów oficerów i żołnierzy.

Mgr K. Bonas poinformował, że na uczelniach cywilnych samorządy studenckie mają duży wpływ na to, jak wygląda program kształcenia. Na uczelniach mundurowych przepisy również dają taką możliwość, jednak studenci tych uczelni jednocześnie mają podległość służbową, więc może to rodzić trudności w przypadku zgłaszania postulatów. Jest to duży problem i wyzwanie całego obszaru szkolnictwa wyższego w uczelniach mundurowych.

Zamykając debatę, przewodniczący Rady Głównej podziękował prelegentom oraz pozostałym uczestnikom spotkania za bardzo ciekawą dyskusję.

W dyskusji udział wzięli: mgr K. Bonas, prof. K. Byrka, prof. A. Czarnecka, mgr inż. P. Góra, K. Jodko-Piórecka (CŁ), prof. J. Szmidt, prof. J. Witkoś, prof. J. W. Wiktor, dr O. Witkowska-Piłaszewicz (przewodnicząca RMN), prof. J. Zwoździak.

Przewodniczący Rady Głównej powitał ministra D. Wieczorka, który dołączył do posiedzenia.

Minister poinformował, że do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów zostały zgłoszone dwa projekty ustaw – o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika. Wyjaśnił, że celem podjętych prac legislacyjnych jest wzmocnienie Polskiej Akademii Nauk. Projekt ustawy dotyczy głównie spraw organizacyjno-finansowych, przewiduje przeniesienie wszystkich kompetencji nadzorczych z Prezesa Rady Ministrów na ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Natomiast w dalszej kolejności są przewidziane prace nad nowelizacją ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Projekt ustawy będzie dotyczył m.in. kwestii jakości nauki, jakości nauczania, ewaluacji jakości działalności naukowej, sposobu wyboru rektora. Autonomia uczelni i instytutów zostanie zachowana. W odpowiedzi na pytania Przewodniczącego Rady Głównej, Minister

poinformował, że proces konsultacji projektów ustaw zostanie zakończony we wrześniu, a projekt ustawy PSWiN powinien trafić pod obrady Sejmu w październiku lub listopadzie.

Przewodniczący Rady Głównej podziękował Ministrowi za przekazane informacje. Zapewnił, że Rada Główna stara się jak najlepiej wypełniać rolę instytucji przedstawicielskiej szkolnictwa wyższego i nauki, czyli miejsca, gdzie zbiegają się różne pomysły, czasami sprzeczne, i formułowane są opinie reprezentatywne dla środowiska.

IV. Informacje i sprawy bieżące

Przewodniczący Rady Głównej przypomniał, że notatka zawierająca bieżące informacje została udostępniona członkom Rady przed posiedzeniem.

Przewodniczący Rady Głównej pogratulował prof. J. Szmidtowi wyboru do Komisji ds. etyki w nauce PAN.

Prezentacja o kształceniu psychologicznym w Polsce

Prof. K. Byrka przedstawiła informację o raporcie pt. „Studia Psychologiczne w Polsce. Raport za lata 2019-2023”, przygotowanym przez ekspertki Uniwersytetu SWPS i Uniwersytetu Jagiellońskiego.¹ Został on oparty o dane pochodzące z systemu RADON. Uwidocznili zdecydowany wzrost liczby ofert kształcenia na kierunku psychologia, zwłaszcza na studiach o profilu praktycznym. Niepokojący jest olbrzymi przyrost liczby osób studiujących psychologię – w niektórych jednostkach nawet o 2300% w ciągu kilku lat.

Ustalono, że przewodniczący Rady Głównej wystąpi do ministra D. Wieczorka z prośbą o informację na temat kroków podjętych w tej sprawie przez MNiSW.

W dyskusji udział wzięli: prof. K. Diks, mgr inż. P. Góra, prof. A. Przyłuska-Fischer, dr inż. J. Szczerba, prof. J. Szmidt.

V. Zaopiniowanie projektów aktów prawnych

Przewodniczący Rady Głównej przedstawił projekty uchwał dotyczące projektów aktów prawnych:

1. Poselski projekt ustawy o zm. ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024

Prof. J.W. Wiktor, przewodniczący Komisji Ekonomiczno-Prawnej, przedstawił projekt uchwały, w której Rada zgłasza szereg uwag do przedłożonego projektu ustawy.

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 132/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.

2. Projekt ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Prof. K. Byrka, przewodnicząca Komisji ds. Międzynarodowych, przedstawiła projekt uchwały

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 133/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.

¹ Raport jest dostępny na stronie <https://swps.pl/nauka-i-badania/nasze-dzialania/badania-i-wdrozenia/35334-jak-ksztalci-sie-psychologow-w-polsce-raport-uniwersytetu-swps-i-uniwersytetu-jagiellonskiego>

3. Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli
Prof. K. Diks, przewodniczący Komisji Kształcenia, przedstawił projekt uchwały pozytywnie opiniującej przedłożony projekt rozporządzenia.
Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 134/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.
4. Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty
Prof. K. Diks, przewodniczący Komisji Kształcenia, przedstawił projekt uchwały pozytywnie opiniującej przedłożony projekt rozporządzenia.
Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 135/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.
5. Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie egzaminu maturalnego (formuła 2023 r.)
Prof. K. Diks, przewodniczący Komisji Kształcenia, przedstawił projekt uchwały pozytywnie opiniującej przedłożony projekt rozporządzenia.
Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 136/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.
6. Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (formuła 2015 r.)
Prof. K. Diks, przewodniczący Komisji Kształcenia, przedstawił projekt uchwały pozytywnie opiniującej przedłożony projekt rozporządzenia.
Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 137/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.
7. Projekt rozporządzenia Ministra Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza denty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego
Prof. T. Bączek, wiceprzewodniczący Komisji Nauki, przedstawił projekt uchwały, w której Rada pozytywnie opiniuje przedstawiony projekt rozporządzenia, jednocześnie formułując uwagi, które mogą być pomocne w osiągnięciu celu regulacji.
Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 138/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.

VI. Stanowiska i działania w sprawie innych aktów prawnych

1. Przyjęcie uchwały w sprawie postulatu dotyczącego utworzenia dziedziny nauk multidyscyplinarnych, a w niej dyscypliny naukowej e-learning
Prof. B. Rymsza, przewodnicząca Komisji Nauki, przedstawiła projekt uchwały, w której Rada negatywnie opiniuje postulat dotyczący utworzenia dziedziny nauk multidyscyplinarnych, a w niej dyscypliny naukowej e-learning.
Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 139/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.
2. Przyjęcie uchwały w sprawie postulatów dotyczących dyscypliny nauka o zarządzaniu i jakości
Prof. B. Rymsza, przewodnicząca Komisji Nauki, przedstawiła projekt uchwały, w której Rada negatywnie opiniuje postulaty dotyczące dyscypliny nauka o zarządzaniu i jakości.

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę Nr 140/2024. Stanowi ona załącznik do protokołu.

VII. Przyjęcie protokołu XXIII posiedzenia Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (16 maja 2024 r.)

Rada przyjęła protokół.

VIII. Sprawy różne i wolne wnioski

Przewodniczący Rady Głównej zaproponował sposób dalszego procedowania propozycji zmian w przepisach:

- dyskusja na temat propozycji RDN dotyczących awansu naukowego odbędzie podczas otwartego posiedzenia prezydium Rady w dniu 17 lipca br.;
- w dniu 11 lipca br. odbędzie się wspólne posiedzenie prezydiów KRASP, PAN i RGNiSW dotyczące ewaluacji jakości działalności naukowej; Rada będzie kontynuowała prace

Prof. K. Byrka poinformowała o pracach Zespołu Ekspertów ds. Krajowej Strategii Umiejdzynarodowienia NAWA.

Prof. J. Witkoś, w nawiązaniu do wcześniejszej wypowiedzi K. Wysockiego, zaproponował przyjrzenie się nieprawidłowościom na uczelniach mundurowych.

Prof. A. Przyłuska-Fiszler poruszyła kwestię przeprowadzaniu praktyk, w tym patologii w formie "praktyki online". Prof. Pałys zaproponował, by najpierw zebrać dane dot. praktyk.

IX. Zamknięcie posiedzenia

Przewodniczący Rady Głównej podziękował za udział w obradach i zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys

Załączniki:

1. Porządek obrad
2. Uchwały Nr 132-140/2024